Evropski parlament
2024-2029

Odbor za kulturo in izobraževanje
predsednica

6.2.2026

Elisavet Vozemberg-Vrionidi (Elissavet Vozemberg-Vrionidi)
predsednica
Odbor za promet in turizem
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o izboljševanju povezljivosti, ohranjanju kulturne dediščine in spodbujanju lokalne odličnosti v evropskem turizmu – upravljanje destinacij in rast regionalnega turizma (2025/2120(INI))

Spoštovana gospa predsednica!

Odbor za kulturo in izobraževanje je bil v okviru postopka iz naslova zadolžen, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru. Odbor je na seji 5. novembra 2025 sklenil poslati mnenje v obliki pisma. Vprašanje je obravnaval na seji dne 27. januarja 2026 in na tej seji mnenje sprejel[1]. Zdaj pozivam Odbor za promet in turizem kot pristojni odbor, da v svoje končno poročilo vključi naslednje pobude.

POBUDE

A. priznava, da sta kulturni in ustvarjalni sektor stebra trajnostne rasti, socialne kohezije in konkurenčnosti v Evropski uniji, saj je bilo leta 2024 v kulturnih dejavnostih zaposlenih več kot 7,9 milijona ljudi, kar je 3,8 % vseh zaposlenih in zajema približno 1,2 milijona podjetij, od tega več kot 99 % malih in srednjih podjetij, kar predstavlja 3,95 % dodane vrednosti EU;

B. meni, da je kulturni turizem z vsemi svojimi različnimi elementi, vključno s športnim turizmom, eno glavnih gonil turizma v Evropi, ki lahko okrepi lokalno gospodarstvo ter

[1] Pri končnem glasovanju so bili navzoči: Nela Riehl (predsednica), Diana Riba i Giner (podpredsednica), Hristo Petrov (podpredsednik), Zsuzsanna Borvendég, Laurence Farreng, Gabriela Firea, Lukas Furlas (Loucas Fourlas), Mario Furore, Chiara Gemma, Sunčana Glavak, Maria Guzenina, Hannes Heide, Łukasz Kohut, Giusi Princi, Sabrina Repp, Manuela Ripa, Sandro Ruotolo, Joanna Scheuring-Wielgus, Anthony Smith, Marco Squarta, Zoltán Tarr, Eugen Tomac, Ivajlo Vlčev (Ivaylo Valchev), Annamária Vicsek, Milan Zver, Adrián Vázquez Lázara (poslanec v skladu s členom 216(7) Poslovnika) in Pál Szekeres (poslanec v skladu s členom 216(7) Poslovnika).

spodbuja dobre prakse za ohranjanje in avtentično razlago kulturne dediščine, hkrati pa promovira evropsko kulturno raznolikost;

C. poudarja, da imajo gorske, najbolj oddaljene, pomorske, podeželske in oddaljene regije edinstvene pokrajine, kulture in tradicije, izboljšanje njihove povezljivosti pa je bistveno, da bodo lokalne skupnosti lahko živele, delale in uspevale ter ohranile svoje kulturno bogastvo in identiteto;

D. ker lahko prekomerni turizem in druge netrajnostne turistične prakse škodujejo kulturni dediščini, zvišajo življenjske stroške in prispevajo k stanovanjski krizi; ker učinkovito izvajanje načrtov upravljanja, v katerih se spoštujejo lokalne skupnosti, pozitivno prispeva k varstvu kulturne dediščine, saj se edinstvene kulturne dobrine izkoriščajo trajnostno in odgovorno, hkrati pa se spodbujajo inovacije, konkurenčnost in trajnostna gospodarska rast;

1. poudarja, da je treba zaščititi vse oblike snovne in nesnovne kulturne dediščine, ter priznava, da imajo osrednjo vlogo pri izobraževanju prihodnjih generacij ter spodbujanju regionalnih, nacionalnih in evropskih identitet, kulturne raznolikosti, socialne kohezije in trajnostnega gospodarskega razvoja;

2. poudarja, da je treba lokalne skupnosti in kulturno dediščino, vključno s kulturno krajino, postaviti v središče odločanja o upravljanju vseh turističnih dejavnosti, tudi na področju kulture, športa in dobrega počutja, da bodo imeli državljani in kulturni viri enake koristi;

3. poziva države članice, naj začnejo izvajati kampanje kulturnega turizma, s katerimi bodo promovirale manj znane destinacije in premalo izkoriščena ali prikrajšana območja, da bi ustvarile bolj uravnoteženo kulturno turistično krajino, ki bo spodbujala pristope od spodaj navzgor pri oblikovanju politik, strateškem načrtovanju in upravljanju destinacij;

4. spodbuja države članice, naj v kulturnem in trajnostnem turizmu oblikujejo prožno ponudbo, s katero se bo mogoče odzvati na vse bolj raznoliko povpraševanje v smislu vzgibov, trendov in sezonskih vzorcev, pri čemer naj ponudbo v tesnem sodelovanju med javnim in zasebnim sektorjem prilagodijo ciljnim turističnim sektorjem (gastronomija, velnes, narava) ter poudarijo, da so kulturne in športne dejavnosti turistične znamenitosti;

5. poudarja, da imajo digitalne tehnologije in umetna inteligenca osrednjo vlogo pri izboljšanju prepoznavnosti, upravljanja pretoka obiskovalcev, intenzivnosti turizma, dostopnosti in uživanja kulturne dediščine, kar koristi zlasti manjšim in geografsko prikrajšanim območjem, da bi preprečili odseljevanje in dezertifikacijo ter ohranili blaginjo; poudarja, da bi bilo treba pri sprejemanju digitalnih in umetnointeligenčnih orodij upoštevati pristop, ki je osredotočen na človeka in temelji na pravicah;

6. poziva, naj se vlaga v digitalizacijo kulturnih vsebin in v digitalne spretnosti kulturnih delavcev, hkrati pa poudarja, da bi morala ta orodja dopolnjevati kulturne izkušnje v živo in skupnostni turizem, ne pa jih nadomeščati;

7. poudarja, da se lahko digitalne tehnologije in inovativna orodja uporabljajo za podporo

alternativnemu kulturnemu turizmu v krajih, ki so preobčutljivi za obisk v živo;

8. poziva države članice, naj financirajo okoljsko trajnostni razvoj, vključno s prevozom do kulturnih znamenitosti, na njihovem območju in nazaj, da bi zagotovile trajnostno upravljanje destinacij, spodbujale lokalno blaginjo in povečale socialno kohezijo v Evropski uniji;

9. opozarja na novi strateški okvir, imenovan kulturni kompas, ter na potencial pobud Unije, kot so DiscoverEU, evropske prestolnice kulture in znak evropske dediščine, ki so dragocena orodja za večjo dostopnost evropske kulturne dediščine mladim, zlasti tistim z manj priložnostmi, ter spodbuja, da se smiselno vključijo v strukture upravljanja na področju kulture in turizma;

10. poudarja, kako pomembne so kulturne poti in pohodniške poti na dolge razdalje, kot so evropske kulturne poti, kot gonilne sile trajnostnega turizma, ki temelji na skupnosti; poziva k tesnejšemu evropskemu sodelovanju, ki bo temeljilo na skupnih standardih trajnosti, dediščini in njenem varstvu, usklajenem označevanju in dostopnosti, da bi okrepili vlogo teh poti kot čezmejnih mostov med kulturami;

11. poziva k strategijam za kulturni turizem, ki bodo dajale prednost dostopnosti, da bodo lahko vsi ljudje, tudi invalidi, v celoti izkoristili kulturne izkušnje.

S spoštovanjem!

Nela Riehl

PRILOGA: IZJAVA O PRISPEVKIH

Pripravljavka mnenja Lara Magoni kot izključno pristojna izjavlja, da v svoje mnenje ni vključila prispevkov zastopnikov interesov, ki spadajo na področje uporabe Medinstitucionalnega sporazuma o obveznem registru za preglednost[1], ali zastopnikov javnih organov tretjih držav, vključno z njihovimi diplomatskimi predstavništvi in veleposlaništvi, ki bi jih bilo treba navesti v tej prilogi na podlagi člena 8 Priloge I Poslovnika.

[1] Medinstitucionalni sporazum z dne 20. maja 2021 med Evropskim parlamentom, Svetom Evropske unije in Evropsko komisijo o obveznem registru za preglednost (UL L 207, 11.6.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).